

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Hrvatsko učiteljstvo obeh strani se izreka za enotno organizacijo vsega učiteljstva v državi.

(Važen sklep glavnega odbora Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva).

Dne 12. in 13. t. m. je bila seja Glavnega odbora UJU v Beogradu, ki je bila s strani vseh poverjeništev UJU in članov Izvršnega odbora polnoštevno zasedena.

Na seji je došlo tudi do razprave o odnošaju UJU napram drugim učiteljskim organizacijam v državi. Predsednik UJU g. Vlada K. Petrovič je prečital dopis g. Nemeta, voditelja hrvatskega učiteljstva, ki še ni prestopilo v Udruženje ter je obrazložil dogodke in korake, ki jih je napravil v tem oziru po konferenci predsedstva in poverjenikov UJU v Zagrebu. Iz dopisa g. Nemeta na predsedstvo UJU je razvidno, da je tudi to učiteljstvo, ki je še izven UJU uvidelo in priznalo potrebo ene same, enotne organizacije vsega osnovno-šolskega učiteljstva v državi ter nujno uvideva potrebo popolnega stanovskega edinstva.

V debati so se podrobno obrazložili dogodki in historijat o stanovski razdvojenosti in se je poudarjala vsestranska pripravljenost za udeležitev enotne fronte vsega učiteljstva v državi in izvedbo popolnega stanovskega edinstva.

Glavni odbor je sprejel v tem pogledu sledeči komunike:

„Širji Glavni Odbor UJU je na seji 12. in 13. marca 1927 v Beogradu razpravljati tudi o vprašanju odnošajev UJU napram drugim učiteljskim organizacijam ter je ugotovil, da postoje po likvidaciji „Slomškove Zveze“ in pristopu njenih članov v sreska društva UJU poverjeništvo Ljubljana, v državi edino še posebna hrvatska učiteljska društva v Hrvatski in Slavoniji, pri katerih se je pa v poslednji dobi istotako pojavila želja po samo eni organizaciji vsega učiteljstva v državi. Da ustreže tej želji in želji vsega udruženega učiteljstva, delegira Glavni Odbor za ureditev te zadeve člane Izvršnega odbora, oziroma širjega Glavnega odbora gg. Vlada K. Petroviča, Tihomira Kostića, Josipa Skavića in Joca Milojevića ter pričakuje v občem interesu stanu isto in skorajšnjo pripravljenost tudi od nasprotni strani.

Istotako Glavni Odbor UJU izraža toplo željo, da se oni del učiteljstva, ki je pred nedavnim izstopil iz udruženih društev poverjeništvo Ljubljana, vrne ponovno v UJU rednim potom.“

Na raskršću.

Posle rata nastala je velika kriza u opštem javnom življenju. Nije ona mimošla ni intelektualce, koji su po ogromnoj većini u državnoj službi, jer se ni do danas nisu mogli uživati u nastali položaj. Misleći još uvek, da je državni činovnik ono, što je bio pre rata, miljenik režima, pošao je on u javnom životu istim predratnim putem. Mnogo je još danas državnih činovnika, koji ne mogu uvidati, da smo i mi obični proletarci i da zboljšanje našeg moralnog i materijalnog položaja je odvisno samo od naše skupne akcije.

Pre nekoliko meseca razmotrivao je krizu među intelektualcima i Milenko Viđević, znani pokretač moralno etičkog pokreta, u svome »Novom Čoveku«. On navodi, da svo zlo moralnog i materijalnog položaja u intelektualaca dolazi od toga, što su se ovi u svom javnom životu bacili u naručaj političkim partijama, od kojih su pojedini imali materijalnih koristi, dok je cео kadar bio ožigosan i blamiran. Malo ima, veli on, među intelektualcima jakih i poštenih karaktera, malo idealista, malo

pravih boraca za kulturno ujedinjenje našeg naroda i u tome leži rešenje opšte krize.

Ipak se je u poslednje vreme počelo ovo zlo uvidati i u našim redovima. U strukovnim činov. organizacijama nastao je pokret, da se iste reše slabog partizanskog upliva i da se sve združe u jaku organizaciju, čiji cilj nek ne bude samo pitanje naših materijalnih zahteva, već opšte zboljšanje našeg celog kulturnog i gospodarskog života.

Učiteljski kongres avgusta 1926. u Beogradu i činovnički kongres decembra 1926. u Zagrebu bili su izraz već označenih želja i možda nije daleko dan, kad će se svi državni činovnici naći u jednoj jakoj organizaciji, koja će služiti opštoj dobrobiti i pravom ujedinjenju našeg naroda.

Želja za korisnim i što skorijim rešenjem krize, koja je nastala kod nas, porodila je među slovenskim učiteljstvom »Deklaraciju«. Nastala je borba, koja je dokazala, da među učiteljstvom ima još dosta najzadnjejših, nerazumevanja i partizanstva. Naj veći slovenski umetnik i psiholog

Ivan Cankar opet je, žalibože, potvrdio istinitost svojih »Hlapcev«. Slovensko učiteljstvo nije ni ovog puta pokušalo izbrišati sa sebe sramotni pečat, koga mu je utisnuo čovek mučenik za istinu i pravdu. U borbi protiv »Deklaracije« nije opozicija bila ni malo lojalna.

Dok mnogi intelektualci izvan naših vrsta tvrde, da je to bila najkulturnija manifestacija slovenskog učiteljstva za staleško i narodno jedinstvo, dotle njeni protivnici iz učit. vrsta proglašuje ju za narodno izdajstvo i bolševizam. Što je htela većina slov. učiteljstva sa »Deklaracijom« jasno je svakome intelektualcu, koji nije sve svoje misli i želje podredio kakvoj političkoj partiji.

Istina, onih, koji nisu za ideje deklaracije nije mnogo, ali mi želimo potpuno jedinstvo, slogu i drugarstvo u našim vrstama. Zato smo pružili prijateljsku desnicu drugovima iz bivše »Slomškove Zveze« i pružamo ju svima onima, koji još nisu u našim redovima. Mislimo, da je to jedini pravi put k oživotvorenju ne samo našeg već i narodnog ujedinjenja celog našeg naroda.

Pohlep, zvižaća in krutost pod masko dvatisočletne kulture.

Svet obsoja Kačake, piratske razbojniške tolpe in rodove, ker so njihovi zločini goli in neoblečeni v lastnosti, ki obujajo občudovanje. Zgodovinsko važnost pa si je pridobil mongolski despot Timurlenk, ki je premagal mogočnega Turka Bajazida in si osvojil vso Azijo zahodno od kitajske meje; njegova vojaška moč, vladarska zmožnost in pogum zakrivajo z dostojanstveno masko pohlepa, umore in krutosti.

Narodi, ki pravijo, da imajo zelo staro kulturo, pa si ne barvajo nenravnosti le z znamenji vojaške in politične moči, ampak tudi s povdaranjem svojega gospodarskega napredka in veličine svoje znanosti in umetnosti. Človeštvo je omamljeno od mask in ne vidi bistva.

Take maske zakrivajo nizke in živalke nagone vladajočih v Juljski Krajini.

Vsaka, tudi najosebnejša in najsamoljubnejša zadeva dobi videz bojazni za varnost domovine. Učiteljstvalijan, ki ne dobi hrane in stanovanja za prenizko ceno in ljudje ne ugodijo njegovim sitnostim, priteče v črno zbirališče in proglasi vas za protidržavno.

Nekje službuje orožniški narednik; v tistem kraju so se utaborili tudi miličarji, poštar, občinski tajnik in učiteljica, vsi tuje krvi. Orožnik ima ženo, ki je napravila izpit za učiteljico, učiteljica redi sestro in miličar ima brata brez službe. V vasi so še slovenski učitelji, pri županstvu so uslužbeni domačini, pri lesnem podjetniku vodi račune slovenski učitelj. Sam vrag jim nameri poglede v slabotno pozicijo slovenskih uslužbencev in jim kaže svojo pot.

V vasi je tudi slovenski učitelj, ki odzdravlja otrokom v njihovem jeziku, posluje v dovoljeni organizaciji slovenskih učiteljev in zbere včasih tovariše, da se malo pogovorijo. Temu je treba učrtati poteze upornosti, protidržavnosti in protitalijanstva, da bo iluzija tem večja. Pravijo, da je v gledišču najpomembnejša iluzija in da občinstvo ne vidi resničnosti. In tako sta na odru domoljub in sovražnik domovine, igra ima značaj domoljubja, ki

Antideklaraši izjavljaju, da ne mogu biti u istoj organizaciji sa Slomškarima i zahtevaju status quo pred »Deklaracijom«. Po tom zahtevu mi moramo odbaciti jedinstvo, ljubav, drugarstvo i tolerancu i opet unašati u naše vrste mržnju!

U našim vrstama ima drugova raznih političkih mišljenja i svetovnih nazora, pa zašto bi se činila iznimka samo za Slomškare? Zar su to zahtevi naprednjaka? Zar da jedino učiteljstvo propoveda izvan škole mržnju i svadu a ne ljubav, koja je tako potrebna našem narodu. Ali mi idemo putem istine i ljubavi i ako nam u toj borbi srce krvavi, jer stojimo drug protiv druga i bivši prijatelj proti prijatelja. Učiteljstvo ne sme biti uskogrudno, netolerantno. Naš veliki pesnik Petar Preradović veli: »Tude poštuju, svojim se diču!« U lojalnoj i iskrenoj borbi pokažimo svoje naprednjaštvo, slobodno mišljenje i ljubav do narodnog jedinstva, a ne u osobnim napadima i zaskulnim intrigama i uveren sam da ćemo se opet naći u bratskom zagrljaju u pravednoj i lepoj borbi za naša prava i narodov progres!

prevari tuje gledalce in igralce same, pa tudi domačine, da ne pogledajo s pravim studom v živalski boj za obstanek, kot je v resnici.

Učitelj čita doma na stanovanju. K njemu pride poštar in ga vljudno povabi v šolo. Učitelj veruje vljudnosti in gre z njim. V šoli so bili zbrani »čuvarki domovine«: voditelj črnih duš, davčni najemnik, ki rad pretepa naše kmete, bogati od njihovih žuljev, si kupuje motorje in vzdržuje prileznice; učitelj, ki se je priklatil iz Sicilije, kjer ni mogel dobiti službe, in ustanovil družbo črnih učiteljev, da bo gotovejši na sedanjem mestu; bivši orožnik brez dela, ki se preživljava z ovadustvom, potem pa učiteljica, ki so jo naše učiteljice s solzami v očeh pomilovale, ko je prišla iz tujine, češ, da ji je gorje sami tako daleč od svojih, ki je bila od začetka zelo prijazna, ko se je pa v družbi svojih rojakov zavedla moči, je s ponosom kazala roge usmiljenim slovenskim tovarišem. Voditelj črnih in nemoralnih duš očita učitelju protidomovinske grehe, izmišljene in naučene, potem ga pa začne z vso močjo biti po obrazu in ušesih. Učitelj prosi milosti in ne jadikuje, maska domoljubov mu je prozorna, pod njo vidi bestialno naravo rafiniranih lakomnih živali, v njem se poraja gnus in zaničevanje. Da bi vsi tako razloženo videli nesnažno notranjost in da bi vsi tako odločno prezrli masko, potem bi jim zaničevanje prepodilo bojazen in bi premagali tolpo lačnih in nepoštenih.

Učitelj si išče pravice, ali voditelj črnih duš namerja na uporneža toliko šminke protiitalijanstva, da se je zdel miličarjem ravno pravi za konfinacijo. Prišli so ponj z avtom. Učitelj je takoj uganil, kaj pomeni ta avto; vedel je, da ga namerjavajo ukleniti, mučiti po svoji pasječloveški navadi in ga odvesti v Južno Italijo med razbojnike in malarijo. In umaknil se jim je par minut pred nesrečo, nato pa ponoči v velikem snegu odšel čez mejo, kjer so vendar boljši ljudje, dasi še niso maskirani od velikega mesta.

LISTEK.

Deška ročna dela.

(K A. Lajovčevemu prevodu čeških del.)

Z uvedbo novega učnega načrta, ki predvideva v vseh razredih osnovne šole kot obvezen predmet tudi deška ročna dela, je prišel marsikateri učitelj v nemalo zadrego. Kaj in kako začeti? Orodja nimam, a glavno, primanjkuje ti snovi za pouk, ker se pač sam nisi izučil. Mnogim so pomagali iz zadrege tečaji Podmladka Rdečega Križa; drugi pa so delali kakor so vedeli in znali. Sedaj pa bode pomagano vsem, ki si v tej stroki ne vedo sveta. Albin Lajovic, ravnatelj meščanske šole v Trzinu nam je oskrbel prevod čeških možnih knjig za rokotvorni pouk, in sicer:

Izrezanke, prepleti, tisk in vzorci, sestavljen Bedřich Brosman. Delo ima poleg knjižice z navodili tudi 115 listov najraznovrstnejših prilog; od izrezovanja navadnega kvadrata, trikotnika, traku, pa do najlepših pirhov, pokrajin, narodnih okrasov in šablon. Ako ima učitelj te predloge, pač ne bo prišel v zadrego, kakšnega dela naj se loti. Zbirka je namenjena sicer le za višje raz-

rede osnovnih šol in za meščanske šole, pa vendar se jo da s pridom uporabljati tudi v nižjih razredih, kajti med tako raznovrstnimi predlogi najdemo tudi mnogo takih, ki jih lahko delamo z našimi začetniki. Ako pregledujemo zbirko opazimo, koliko najrazličnejših lepih del se da ustvariti iz barvastega papirja in to z edinim orodjem — škarijami. Predloge za preplete se dajo s pridom uporabljati v prvem razredu, saj se te vrste dela poučujejo že v otroških vrtcih. Vzorci za tisk in šablone pa pridejo v poštev šele v petem ali šestem razredu osnovne šole, najprimernejše pa so te predloge za meščansko šolo.

Dela iz lesa v razredu in delavnici, sestavila Bedřich Brosman in Ciril Červinka. Navodilo k tej zbirki nam natančno opisuje vse orodje, potrebno za ta dela in pa postopek pri izdelavi. Kdor je vsaj nekolikokrat imel oblič in žago v rokah, bo našel v bogati zbirki predlog zadosti snovi za pouk v vseh razredih — izvzemši prvega in drugega. Opre za cvetlice, ograje, drevesa, živali, človeške postavne, hišice, stoli, omare in gibljive igrčke — pri tolikih predlogih pač ne bo zadrege. Pri večini teh izdelkov je potrebna tudi rezljarska žagica, ki si jo lahko nabavi vsaj nekateri učenci sami, ker ni draga. Za vsa ta dela je sicer zelo

potrebna delavnica, vendar se da mnogo tega izdelovati tudi v razredu; le nekaj orodja je pač treba imeti, to se pa polagoma oskrbi.

Ko sem začel pred petimi leti poučevati na šoli deška ročna dela, nisem imel skoraj nikakega orodja, sedaj ga imam pa že toliko, da bi opremil z njim šolsko delavnico, če bi jo imel — a žal sem navezan le na razred, pa kljub temu gre delo precej od rok.

Ročna dela iz papirja in lepenke; sestavila Bedřich Brosman in Otokar Kriebel. Prvi del, ročna dela iz papirja je v mnogem sličen preje omenjeni zbirki izrezank, le da se v tej najde mnogo več snovi za nižje razrede. Zelo bogate pa so predloge za izdelke iz lepenke. Z najlažjimi izdelki se pričneta ta zbirka kot podložki, ščiti, koledarji, a snov postaja vedno zanimivejša in izvedljiva na zelo lahek način. Če natančno prelistamo vse te predloge, vidimo, kako bogato znanje si lahko pridobijo otroci in koliko najraznovrstnejših izdelkov si lahko zgotovijo. Orodje, ki je potrebno pri lepenkarstvu, si lahko oskrbi vsak učenec sam, le železna ravnila je treba skupno naročiti pri kakem ključavničarju ali kovaču.

Dasi so omenjene tri zbirke jako bogate, vendar v celoti ne odgovarjajo zahtevam našega učnega načrta. Kot sem že omenil, je velika večina predlog le za višje razrede, a za prvi in drugi razred bi bilo potrebno tudi misliti. Ker je češka in pa tudi nemška literatura zelo bogata na sličnih delih, bi morda kazalo oskrbeti tudi predloge za deška ročna dela v prvem in drugem razredu. Tu bi imela Učiteljska knjigarna hvaležno polje.

Predvsem bi tu opozoril na zgibanje, sestavljanje raznih oblik iz palčic in izrezovanje enostavnih oblik iz barvastega papirja. Sicer je izdelal podrobni učni načrt za I. in II. razred Marjan Markovac, učitelj v Zagrebu, a ta je že razprodan in zato je potreba še večja.

Kot zelo važno panogo za deška ročna dela, in to za vse razrede, pa smatram modeliranje. Za učitelje, ki se niso učili modeliranja, bi bilo zelo koristno, ako bi imeli kaka navodila in tudi predloge. Vem, da bi bili mnogi g. Lajovicu zelo hvaležni, ako bi oskrbel navodila in zbirko predlog tudi za nižje razrede osnovnih šol in za modeliranje ter pletarstvo. S tem bi bilo pomagano učiteljstvu, ki bi potem z uspehom izvrševali predpise novega učnega načrta.

V. Mlekuž.

Eden je šel, drugega je treba tudi pogosti. Učitelj, ki je pomagal v prostem času lesnemu trgovcu v pisarni, je dobil grozljivo pismo. Vedel je, kaj pomeni tako pismo in se je tudi odtegnil kruti bodočnosti. Po njegovem odhodu bodeta živela lahko dva.

Da je borba za kruh glavni namen preganjanju slovenskih učiteljev v Julijski Krajini, naj dokaže sledeči slučaj, ki je le primer podobnih dogodkov.

V bližnji vasi je hotela neka naša učiteljica po vsi sili ohraniti službo, zato se je odpovedala slovenskemu učiteljske-

mu društvu, pridružila se zvezi črnih, nagovarjala kmete za kmetski sindikat, oblekla otroke v črne srajce in jim dala na glave črne čepice ter z njimi prepevala pesem o bombah in bodalnih.

Kljub temu pa je nekega dne prišla v vas italijanska učiteljica z možem in otrokom in lojalna Slovenka se ji je morala umakniti.

Ista maska pokriva dogajanja, o katerih si mislimo, da so važna in velika, in ista maska pokriva življenje ljudi, o katerih si mislimo, da so majhni in nepomembni.

Splošne vesti.

— **Redukcija sreskih šolskih nadzornikov.** V Srbiji, Črni gori in Vojvodini bo reduciranih 65 sreskih šolskih nadzornikov. Tozadevni odlok je že bil predložen v podpis.

— **Spomenica poverjenjstva UJU Ljubljana glede redukcije nadzornikov.** Poverjenjstvo UJU Ljubljana je izdelalo podrobno poročilo o stanju nadzorstva v ljubljanski in mariborski oblasti. V poročilu je povdarjena škodljivost vsake redukcije nadzornikov za šolstvo ter težkoče, ki jih ima jo že sedaj nadzorniki, zaradi česar močno trpi šolstvo. Ob priliki avdijske Glavnega odbora UJU pri ministru prosvete gosp. Velji Vukičeviću v nedeljo 13. t. m. je poverjenjstvo UJU Ljubljana predalo to spomenico potom predsedstva g. ministru. Minister prosvete je povdaril, da se izvrši redukcija na pritisk finančnih krogov za celo državo in je primoran reducirati nadzornike na 120 in razdeliti državo v 120 nadzorovalnih okrajev. Zahteve poverjenjstva so v tem, da naj bi se v skrajnem slučaju dvignilo število nadzornikov v ljubljanski in mariborski oblasti od predvidenih 14 vsaj na 18 nadzornikov, kar je skrajni minimum. Kakor smo informirani, bodo ukinjene tudi pisarne v onih srezih, ki bodo ukinjeni in bodo nove pisarne sreskih nadzornikov nezavisne od sreskih poglavarjev.

— **Udeležba na seji Glavnega odbora UJU v Beogradu** dne 12. in 13. t. m. je bila zelo dobra. Zastopana so bila vsa poverjenjstva z domala vsemi svojimi zastopniki. Od zagrebškega poverjenjstva se ni mogel udeležiti seje edino tov. Blaž Stetič, ki je težko bolan. Popolno so bila zastopana beograjsko, bosansko in dalmatinsko poverjenjstvo. Tudi zastopniki ljubljanskega poverjenjstva so bili polnoštevilni, in sicer je bilo zastopano poverjenjstvo Ljubljana po poverjeniku Andreju Skulju, strokovnemu tajniku Josipu Kobalu ter po članih Glavnega odbora podpredsedniku pov. Antonu Hrenu, Josipu Lapajneju in uredniku Ivanu Dimniku. Seje so se vršile redno od 8. zjutraj do večera. Za podrobne razprave so se sproti volili odseki, ki so končni predlog predložili plenumu v odločitev. Delo je bilo zelo intenzivno in debate stvarne. Zelo spretno je vodil seje novi predsednik gosp. Vlada K. Petrovič. Po dvodnevni seji je bil v nedeljo zvečer prijateljski sestanek v hotelu »Slavija«, kjer so se člani Glavnega odbora v prijateljskih razgovorih med seboj spoznavali in izmenjavali misli. Nekaj časa je bil na sestanku tudi pomočnik ministrstva prosvete g. Obradović, ki je bil slučajno navzoč. Podrobno poročilo iz seje Glavnega odbora UJU sledi.

— **Avdijska pri ministru prosvete.** Prilikom seje je sprejel v nedeljo 13. t. m. ob 4. popoldne minister prosvete g. Velja Vukičević Glavni odbor UJU v svojem kabinetu. Podrobno poročilo v prihodnji številki.

— **Ministrstvo prosvete** je z odlokom O. N. br. 14.558 z dne 28. februarja 1927 odločilo, da se pri usposobljenostnih izpiztih za osnovne šole izprašuje v Sloveniji počenši s pomladanskim rokom 1927 v smislu čl. 2., točka 10., odst. 1. in 2. izpitnega pravilnika z dne 31. julija 1886, št. 6033 tudi srbohrvaščina s to izpremembo, da je izpit obvezen in da ocena odloča o uspehu celoletnega izpita tako, kakor iz drugih predmetov.

— **Neizplačani mesečni prejemki.** V kičevskem srezu ni prejelo učiteljstvo februarke mesečne plače do konca februarja. Na intervencijo UJU je javilo prosvetno ministrstvo, da se je isti slučaj dogodil v Kuli. Prosvetno ministrstvo je opozorilo na to ministrstvo financ s prošnjo, naj posamezne finančne uprave ne delajo učiteljsstvu takih neprilik.

— **Oblastni šolski nadzorniki.** Na vprašanje, ali ostane oblastnemu šolskemu nadzorniku po razpisu pridobljeno učiteljsko mesto, je odgovorilo prosvetno ministrstvo sledeče: Oblastni šolski nadzorniki so uradni prosvetnega ministrstva, ki so nastavljeni z ukazom na predlog splošnega oddelka (a ne oddelka za osnovno nastavo) ter radi tega preneha njihova pravica na mesto pridobljeno po razpisu. Isto velja za referente za osnovno nastavo v prosvetnem ministrstvu.

— **O razpisu služb v mariborski oblasti.** Nekako pred dvema ali tremi leti sem napisal članek »Par besed po imenovanjih v mariborski oblasti«. S tistim svojim članekom sem bil dosegel — dasi je bil mišljen navzgor in navzdol zelo dobrohotno — ne navaden uspeh.

Na ukaz višjega funkcionarja me je prosvetna uprava takrat počastila s tem, da me je zasljevala in vzela moje izpovedi na zapisnik. Tov. urednik pa se je nasprotno čutil užaljenega, da so se na ta način vmešavali v njegovo področje. Meni so se ta-

krat vzbudili nehoti spomini na bivše avstrijske čase. Tisto zasljevanje je bilo namreč nekaka 25-letnica sličnih dogodkov, ko sem vtikal še kot novopečeni učitelj svoj nos v šolsko upravo. Pa o tem morda kedaj pozneje, če bom imel priliko pisati svoje spomine. Torej da ne bode imela pozneje kaka oblast z menoj zopet sitnosti, zato napišem raje preje teh par besed. V mariborski oblasti je razpisanih toliko mest enkrat, da se človeku kar zamegli pred očmi, čeprav ni kompetent. Kako se godi prosilcem, si pa lahko mislimo. To je sicer samo prvi turnus, sledita baje pa še dva, upamo, da krajša. Šolska uprava namreč hoče odpraviti dosedanje že večletno kvarljivo prakso, da so bile šole začetkom šolskega leta deloma nezasedene, deloma pa so imele preveč učnih oseb, ki so bivale ne samo tedne, ampak celo mesece na razpoloženju. Selitev vseh naj bi se izvršila o počitnicah, tako da bi šolski aparat začetkom leta že funkcioniral kakor v nekdanih časih. To dobro namero moramo le pozdravljati. V koliki meri pa se bode uresničila, bomo lahko konstatirali o svojem času. Že iz tehničnih ozirov pa menda ni posebno priporočljivo kar tako »en mase« razpisavati mesta. Zakaj, ako bi bilo to umestno, bi se bilo gotovo že dogajalo še v prejšnjih razmerah, ko je upravni aparat deloval vse drugače, nego deluje in zamore delovati sedaj. Toda to je končno zadeva šolske uprave same, kako bode obvladala vse to ogromno delo. Reflektanti na razpisana mesta se gotovo ne bodo pritožili, da je mest premalo na razpolago. Ravno nasprotno. Preveč jih je, da marsikateri ne bode vedel, kam bi prosil. Pri tej priliki ne bode škodilo, če se omeni nekaj izkušenj iz polpretekle dobe v tem oziru. Odkar se je odpravila povrnitev selitvenih stroškov, je bilo jako malo prosilcev in prosilci celo za prav ugodna mesta ob železnici. Spominjam se, da so nekateri visoki gospodje kar zmajevali z glavami, češ, kam je prišlo naše učiteljstvo, da nima več ambicije. Toda ti gospodje so navadno pozabljali, da je ambicija učiteljstva ubilo deloma — strankarstvo, največ pa pomanjkanje pare za selitev. Marsikdo je rajši ostal, kjer je slučajno bil, in tako so ostala celo prav dobra mesta brez prosilcev, ali pa so imela silno pičlo število. Pomanjkanje prosilcev se je še prav posebno čutilo za upraviteljska mesta. Bojim se, da tudi to pot ne bode mnogo boljše v tem oziru. Kogar naravnost ne primorajo družinske ali stanovanjske razmere, si bode najbrže tudi sedaj premislil deseterkrat preden si bode nakopal glavo to jako dvomljivo čast. To bode ostalo najbrže tako dolgo, dokler bodo s temi mesti zvezane same dolžnosti in niske pravice. Naposled bode morala tudi šolska uprava — pa če bi bila na obe očesi slepa — izpregledati in nekaj ukreniti. Še nekaj! Kljub vsem pretreslajem v naši organizaciji — ki pa ne segajo tako na široko, ne tako na globoko, kakor se splošno navadno misli, ali pa kakor si želijo nekateri — je danes učiteljstvo že tako statinovsko zavedno, da se ne bode pojavljali ob priliki kompetenc slučajji, kakor jih je bilo v polpretekli dobi nebroj in ki so silno škodovali ugledu našega stanu, strankam pa tudi niso donasili nobenih koristi. Statinovsko zaveden in ponosen učitelj ne bode pritiskal ne strankarskih ne drugih kljuk! Zanj bo merodajna sposobnost, službena doba ter socialne razmere!

— **Andrej Vilfan.** Neprijetne predpomladne megle so se za tisto dopoldne, dne 9. t. m. umaknile solnčnim žarkom, da so povzdignili svečanost, ko smo spremljali k večnemu počitku na žabniško pokopališče našega tovariša in prijatelja Andreja Vilfana, bivšega šolskega upravitelja v Sori pri Medvodah. Zastokala je domača hiša, ko so dvignili štirje gorenjski fantje belo ozaljšano krsto z utrujenimi zemeljskimi ostanke pokojnega tovariša. Upravičen je bil jok domačih, saj so s pokojnim bratom izgubili glavno oporo. Nenavadno dolg žalni sprevod je otvorila domača in sorška šolska mladina. Častno pomnožena asistencija duhovništva, med kojim smo opazili gg. župnika iz Sore in Reteč ter gg. kaplana iz Sore in Kranja, je pričala, da je bil blagi pokojni tudi v teh vrstah priljubljen. Številno tovarštvo, med katerim je korakal tudi upokojeni višji šolski nadzornik g. Josip Novak, je prihitelo od blizu in daleč, da izkaže poslednjo čast svojemu priljubljenemu tovarišu in prijatelju. Zamisljeni smo korakali med temi pokojnikovimi šolci, ki smo se pred sedemnajstimi leti vseloživahno pripravljali na prestop v življenje brez slutnje, da se bodo tako naglo razredčile naše vrste, kar je zvečine tudi posledica svetovne vojne. Moški zbor je pod spretnim vodstvom tovariša g. sreskega šolskega referenta Rusa odpel nagrobne žalostinke. Poleg oficijelne sv. maše zadušnice, ki jo je pel domači g. župnik Verce,

je istočasno opravil žalno daritev sv. maše tudi sorški g. kaplan Kolenc, s katerim sta složno delovala na šoli v blagor sorške mladine. V imenu učiteljskega društva se je ob odprtjem grobu v ginljivih besedah poslovil od pokojnika tov. predsednik g. Lapajne iz Cerkelj. Kot večletni pokojnikov prijatelj je izpregovoril v slovo tudi organist iz Preske g. Hafner. Dragi Andrej! Utihišla je nagrobna molitev, odpele so se žalostinke, umolknilo so zvonovi. Rešen neizprosne morilke-jetike, ki kaj rada posega v naše vrste, si se preselil k Njemu, ki si ga vroče ljubil, da prejmeš večno plačilo za trud in delo — mi pa smo se razšli, da nadaljujemo svoje poklicno delo, dokler se tudi mi ne snidemo s Teboj. Ave anima pia! — Leop. Hladnik.

— **Ameriški humbug z darili PRK.** (V pomislek.) Že večkrat sem hotel pisati o Rdečem križu in PRK, toda oziri do plemenite svrhe organizacije so mi branili to storiti in čakal sem na izboljšanje in sanacijo. Toda po dolgem opazovanju sem prišel do prepričanja, da se je lotila tudi te organizacije običajna društvena bolezen — hiranja in počasnega umiranja v nezdravih razmerah. Prvo, kar mi ni všeč, je preziranje slovenščine v vseh slovenskih in publikacijah. Saj je menda slovenščina že v trojici jugoslovenskega edinstva, zajamčenega v ustavi. Toda v letnem poročilu paradiža francoščina in morda pride tudi še kak drug jezik do veljave pred prečansko seiparatiščno slovenščino. Drugo je vprašanje ameriških daril. Zdi se mi, da si predstavljajo Amerikanci Jugoslavijo kje v Centralni Afriki. Drugače bi ne pošiljali k nam smeti, ki jim uidejo izpod metle. Oprostite izrazu, toda druge označbe ne najdem za darila, ki romajo po naših šolah. To ni darilo srca, to ni ljubezen do bratov in sester preko morja, to je le oblatigatni obolus za statistik. Tudi mi smo se oddolžili svoji dolžnosti, pišejo v kronike. Bil sem skeptik ob ustanovitvi PRK pri nas, danes sem še večji. Statistika, prazne številke — to ni PRK. To vodijo kronično bolna društva, ki jih mrgoli v Sloveniji. Toda Rdeči križ oziroma PRK ne sme vmes. Bojim se, da organizaciji škoduje dekretiranje od zgoraj. Bojim se, da je sv. Birokracij slab patron za organizacije, ki so ustvarjene za življenje. Življenja pa fermani in okrožnice ne dajo. Končno še par besed darovalcem. Hvala Vam za pozornost, toda Jugoslavija je v Evropi in ne med zadnjimi v kulturni vrsti. Nismo pa Lazarji, ki se bomo zadovoljevali z drobtinami, ki padajo slučajno z mize. Kar srce daje, gre do srca. Če pa ima Beograd (mogoče celo Ljubljana) kaj skrivide pri tem — potem seveda oprostite. Beograd pa zasluži potem grajo jugoslovenskega Lloydja v polni meri tudi od te strani. V nadi, da me prav razumete, se Vam podpišem. — A. Mervič.

— **Književno naznanilo in prošnja.** Vsem onim p. n. šolskim upraviteljem, ki vprašujejo po drugem zvezku »Nove Zabayne knjižice« naznanja podpisaneec tem potom, da izide novi zvezek meseca aprila t. l. — One šole, ki so l. zvezek omenjenega mladinskega zbornika že pred meseci prejele, obdržale, a še ne plačale, prosim, da se blage volje poslužijo pošiljati priložene položnice ali pa mi naj vrnejo knjižice. — Anton Kosi, Središče ob Dravi.

— **III. književna tombola Jugoslovenske Matice.** S šte. 24 in 7 so bile izčrpane vse ambe. Dobitki se te dni razpošiljajo; v Ljubljani bivajoče prosimo, da dobitke osebno dvignejo v pisarni Jugoslovenske Matice, Šelenburgova ul. 7/II. — 11. t. m. je bila izžrebana tretja številka, t. j. št. 43. S to in prejšnjima številka bomo zadete prve terne. Zato naj vsak, ki je zadel s temi tremi številkami terno (vse tri številke v eni vrsti), pošlje svojo tablico na naslov Jugoslovenske Matice, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. in naj javi svoj naslov. Pri pominjamo, da s tretjo številko zadete ambe ne pridejo več v poštev. Prihodnje zvečanje se vrši 18. t. m.

— **Seznam učnih knjig.** Prosvetno ministrstvo zahteva seznam vseh učnih knjig, ki so v osnovnih šolah posameznih srezov v rabi. Predložiti je prosvetnemu oddelku seznam čitank, jezikovnih vadnic, računic in pomožnih knjig za druge predmete že do 21. marca 1927.

— **Izkaz učiteljev s 3 službenimi leti** brez usposobljenostnega izpita zahteva vsaki župan ljubljanske oblasti (čl. 54. urad. zakona) in opozarja istočasno vse prizadete na čl. 19. urad. zakona, po katerem se jim nadaljnje leto brez usposobljenostnega izpita ne šteje v stalnost.

— **Potovanje v Grčijo.** Na iniciativo g. Bogosava Pejića, šolskega nadzornika prespanskega okraja, je sklenilo učiteljsvo tega okraja, da priredi potovanje po Grčiji. Ogledati si hočejo osobito one kraje, kjer so naseljeni Srbi. Ministrstvo je že izdalo tozadevno dovoljenje.

— **Uradna potrdila smejo biti izdana le v državnem jeziku.** Ker so nekatere šole izdajale uradna potrdila v nemškem in madžarskem jeziku, je prosvetna oblast odredila, da se smejo taka potrdila izdajati le v državnem jeziku, kar edino odgovarja čl. 3. ustave.

— **60-letnico svojega rojstva** slavi kapelnik dr. Phl. Josip Čerin. Čestitamo! Več v prihodnji številki.

— **Znižano kopališko pristojbino** lahko dobi vsak organiziran učitelj(ica) UJU pri

* Prinašamo ta dopis, dasi se z vsebino ne strinjamo v polnem obsegu.

Uredništvo.

okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Vstopnice pa morajo nositi žig poverjenjstva. Dobite jih pri upravi našega poverjenjstva po 8 Din za vsak dan izvzemši sobote in nedelje.

— **sr Neobvezni predmeti na učiteljskih.** Za zborni petje kot neobvezen predmet so določene po ministrski odredbi na moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani tri tedenske ure; na moškem učiteljskem je določena poleg tega ena neobvezna tedenska ura za klavir, a na ženskem učiteljskem ena tedenska ura za stenografijo.

— **k Kruh,** spisal Matija Malešič, izdala družba sv. Mohorja. Cena za člane broš. 21 Din, vez. 30 Din, za nečlane broš. 28 Din, vez. 40 Din. — Ta povest je prva, ki opisuje življenje v Slovenski Krajini (Prekmurju). Razodeva nam vso grenkoto kruha, ki si ga morajo služiti revni Krajinci s tem, da hodijo bogatašem po Ogrski in Slavoniji obdelovat veleposestva pod vodstvom palirjev. Knjigo bode čital vsakdo z največjim užtkom.

— **Nove tiskovine za šolske nadzornike, upravitelje(ice) in učiteljsva in sicer:** 1. spisek učiteljstva ki ima napredovati v osnovni plači in 2. prošnja za bolezenski dopust v zmislu najnovejših predpisov, je izdala Učiteljska tiskarna.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

V LASTNI ZADEVI.

Tovarišem, ki so stali ob moji nenadni »kazenski« premetitvi s svojimi simpatijami na moji strani, sem dolžan dati ob zaključku svoje »afere« nekaj pojasnil.

Ker nisem nastopil službe pri Sv. Barbri v Halozah, mi je bila ustavljena plača. Začasno sem moral brez službe ostati v Mežici. Odločitev zame ni bila lahka, in nisem storil koraka v negotovo bodočnost iz kake lahkomišelnosti kljubovalnosti in trme. Tovariši, ki poznajo razmere, me bodo razumeli.

Zakaj sem bil premeščen iz Mežice?

Organizacija je dosegla sicer preklic moje kazenske premetitve, ni pa mogla preprečiti moje premetitve po zloglasnem čl. 71. urad. zakona. »Narodna Prosveta« poroča, da je sam pomočnik ministra prosvete, ki je premetilni dekret podpisal, izjavil zastopniku organizacije — UJU — da moja kazenska premetitev ni bila prav utemeljena, da imam svoje zasluge za šolo, da pa sem postal radi »svojege pisanja« (proti Angležem) v Mežici nemogoč.

Kdo je dosegel mojo premetitev?

Nisem postal žrtev kakih političnih intrig in med vodilnimi politiki nimam osebnih nasprotnikov. Strankarsko firmo in tisk kvečjemu zlorabljajo v boju proti meni ljudje, ki jih vodijo osebni interesi. Kot javna tajnost se smatra, da so dosegli mojo premetitev Angleži potom svojih zvez in s sodelovanjem vplivnih činiteljev, ki so se zvezali z njimi na življenje in smrt. Sicer pa ni bil to prvi poizkus spraviti me iz Mežice. Odkar sem tu, so tajne sile na delu, da bi me spravile iz kraja.

Zakaj sem bil rudniškemu podjetju napotil?

Rudnik plačuje 90% vseh občinskih doklad in v občini gospodari stranka, ki ji pripadam jaz in ki hoče svoj občinski gospodarski program v dobrobit delavskega naroda brez nepotrebnih ozirov na tuji kapital, resno izvajati. (Meščanska šola je bila samo ena točka našega programa). Menjam sem, da je prav, da se nekaj od ogromnega dobička rudniškega podjetja porabi v korist domače občine. Z mojim odhodom — tako računajo gotovi krogi — bi zapihal v občini drug veter in rudnik bi dobil zopet prejšnjo absolutno moč v roke. V koliko je ta račun pravilen, nas tukaj ne zanima. Najbolj živo pa sem zadel s svojo brošuro »Boji in napredek mežiških rudarjev«.

Česa so me obdolževali?

Čez noč so me radi omenjene brošure očrnila za komunista, dasi vsa javnost ve, da pripadam stranki, ki načelno zastopa drugo smer. Toda s takimi očitki se je hotelo največ doseči — tudi pri ministrstvu. Res sem bil na podlagi takih podtikanih kazensko premeščen brez predhodne disciplinske preiskave in ne da bi vedel, česa sem obdolžen. Pozneje so pri ministrstvu, po strogi cenzuri knjige, spoznali svojo zmoto.

Kako se je vodil boj proti moji osebi?

Držno je za učitelja, ako se spušča v boj s takimi silami. Računati mora, da ne najde nikjer zaščite, nasprotno, da se vse zaroti proti njemu.

Krajni šolski svet in občinski odbor sta bila razpuščena brez konkretne utemeljitve, prvi naravnost nezakonito od oblasti, ki za to ni kompetentna. Našemu dnevnemu časopisu se je zdelo to menda v redu. V kolikor ni razpusta naravnost odobravalo, je k njemu molčalo, kakor je molčalo na očitke in navedbe v moji brošuri, ko bi povsod drugod v javnosti ob takih očitkih završelo.

Pri nas se dela nasprotno. Treba je malenkosti razbliniti v afero, da se pozornost odvrne od velikih stvari. Treba je ne-

prijetnega nasprotnika pred javnostjo onesamočiti, da se vzame njegovi kritiki moralna učinkovitost.

Od gotove strani, ki ima vse druge naloge kot take, so se lansirali v dnevno časopisje napadi na mojo osebo, ki bi naj javnosti dokazali, da sem v občinski gospodarstvo uvajal korupcijo in se gmotno okoriščal s svojim položajem. Toliko, da se mi ni očitilo, da sem kradel.

Treba je znati, kako se to napravi. Navaja se nekaj pravih, na sebi nedolžnih števil, nekaj se doda, vse se postavi v primerno luč, isti očitki se v spremenjeni obliki ponavljajo, sum je zbučen, nepoučen čitatelj naseda, namen je dosežen.

Iz obtožitelja sem nakrat postal obtoženelec. In kje naj se branim? Nobenega večjega lista nimam na razpolago. Baš zato sem primoran, da se zatečem v stanovski list, ker nočem, da bi kateri od tovarišev dvomil o mojem poštenju.

Kaj se mi očita?

Da sem prejel štipendijo 3000 Din od krajinke šolskega sveta za obisk šesttedenskega obrtnega tečaja v Ljubljani! Določen je bil za to drug tovariš. Ker si je ta prejemnik mislil, je krajni šolski svet v moji odsotnosti, brez moje vednosti priznal štipendijo meni. To je moj največji greh.

Drug je bil ta, da sem prejel za urejanje računov krajinke šolskega sveta za zadnji dve leti nadaljnjih 3000 Din. Krajni šolski svet ni imel pri svojem sedem milijonskem prometu posebnega blagajnika, dasi bi bil nujno potreben v dobi, ko se je vršila gradnja meščanske šole. (Sedaj, ko ni z gradnjo in opremo šole nobenega posla več, izvršujejo kar tri osebe isti posel, ki sem ga opravljal sam). Za ves svoj trud, za vse ogromne skrbi, ki sem jih imel v tej dobi, je to naravnost neznamenita vsota.

Tretje, kar se mi očita, je to, da sem si za razna pota dal izplačati visoke potnine. Nikdar nisem računal več, kot so računali razni člani številnih komisij v Mežici, premnogokrat sem računal manj kot mi gre po mojem službenem položaju, mnogo potov pa sem napravil za občino brezplačno. Ali ni dovolj, da sem nosil vso težo skrbi za izvedbo in finansiranje raznih projektov v občini, ko so se mi delale težkoče na vse strani!

S svojim delom sem si dosedaj nakopal dolgove in drugega nič.

To ve tudi tista gospoda, ki me sumniči, da sem skrbel tudi za svoj žep. Drugih očitkov, ki se tičejo občinskega gospodarstva, ne bom tu zavračal. Hočem samo, da tovariši ne bodo dvomili o mojem osebnem poštenju. Naj mi verjamejo, da le z največjim samozatajevanjem pišem o teh stvareh.

Naj bodo tovariši uverjeni, da mi ne bo prizanešeno v najmanjši stvari, če bi bilo kaj resnice. Že mesec se vsi faktorji — poklicani in nepoklicani trudijo, da bi izvedli čim rigoroznejšo revizijo in preiskavo mojega gospodarstva in delovanja v Mežici, tako da mirno lahko trdim, ko bi bilo povsod drugod le nekaj te vneme, bi kmalu ne bilo več v celi državi sledu kake korupcije.

Očitki »Edinstva«.

Iz tabora učiteljev-separativistov sem slišal očitke, da dela »Učiteljski Tovariš« volilno reklamo zame in da se ponasam s pavovim perjem, lasteči si neke zasluge za meščansko šolo v Mežici. Nič za to! Od te strani smo vsega vajeni. Koga ne bi oblatili!

Tovarišem pa, ki so razumeli, za kaj gre v mojem slučaju, bi izrazili ob koncu svoje prepričanje, da moja žrtev ni bila brez pomena za vse učiteljstvo. Ko bi gotovim faktorjem v mojem slučaju gladko uspelo, bi bili kmalu prišli na vrsto tudi drugi tovariši. Svobodno učiteljstvo še dolgo ne bo brez tihih in odkritih nasprotnikov. Zato mu je treba borcov. Ob strnjene vrstah učiteljstva pa si bo polomil kopje še marsikak mogočen nasprotnik.

Möderndorfer.

—e »Za Dravo se bliska«, piše 8. številka »Edinstva« in bilježi z očividnim zadovoljstvom, da sta tova. Hren in Godčeva zletela iz odbora domačih društev. To veselje naj bode neskaljeno! Da sta zletela, vedo predobro ravno tisti koliko priprav je bilo treba za ta »izlet«, kateri so ga pravljali tako tovariško in tako temeljito. Kar se tiče pa ljudi, ki so po graških in drugih ječah gnili za svoje prepričanje in ki so pripomogli k temu »zletu« obeh, pa naj pride »Edinstvo« kar z imeni na dan. Znano je namreč, da se je pokorila tovarišica Godčeva v graških ječah za svoje nacionalno prepričanje, tova. Hren pa v ljubljanskih celih 5 mesecev. — Da, da: »Za Dravo se bliska, a v Ljubljani — grmi.« — Očividno, ki obsoja edinjaško razdiranje enotnosti učiteljskega stanu.

—e »Na dan z resnico, le nič sumničenja!«, tako piše zadnje »Edinstvo« in nadaljuje: »Ali bi bilo to poročilo o ljubljanskih malverzacijah? Kaj sta k temu rekla navzoča člana bivšega širjega sosveta?« — Članstvo UJU je prejelo od bivših članov ožjega sosveta odgovor. Če pa želi »Edinstvo« javen odgovor, mu tudi lahko ustrežemo.

—e Mi in mi sami! Vse, kar stori poverjenjstvo UJU je nič, tako zveni iz pisave »Edinstva«. Le, kar stori »Edinstvo« je prav, če tudi ruši edinstvo stanu, če tudi s kaznjivimi očitki grdi tovariše. Ako ne bi bilo poverjenjstva in »Učiteljskega Tovariša«, bi sploh prenehalo »Edinstvo«. — To je vsa ideja!

—e Kdo napada? V predzadnji številki je izneslo »Edinstvo«, da »Učiteljski Tova-

riš« napada celo oblastne šolske nadzornike. Seveda konkretnih slučajev ni prineslo! — Zadnje »Edinstvo« pa piše dobesedno: »Ako bodo pa kateri spisi izginili, kar se že tudi dogaja, je zadeva za referenta (oblastnega ali sreskega) še bolj sumljiva in bo treba dotičnika še trše prijeti.« — »Edinstvo« kliče: Z dokazi na dan, ker dokler teh ni, ni to le pavšalno napadanje, temveč je to tudi pavšalno denuncijantstvo!

—e Izjava. Iz »Tovariša« sem izvedel, da se je zopet »Edinstvo« obregnilo ob mene — v kateri številki — ne vem, in me malo zanima. Ker se me bo gotovo še kdaj spomnilo, ne da bi bil na to opozorjen, izjavljam tem potom enkrat za vselej, da sem na vse napade, ki so izšli in ki bodo izšli v »Edinstvu«, odgovoril že pred par meseci gospodu Antonu Germeku, šolskemu upravitelju na Ježici, kot predsedniku »Edinstva«, kateri odgovor je in ostane zame aktualen, dokler me bo »Edinstvo« napadalo.

Josip Macarol.

—e »Edinstvo« posveča poročilu poverjenika o zadnji seji širjega sosveta posebno pažnjo. Nič mu ni všeč. Če bi bila kritika stvarna, bi mu tudi stvarno odgovorili. Na tako pisanje pa »Edinstvo« samo nekaj na ušesa: Kaj ko bi posvetili toliko ali vsaj nekoliko kritike blagajniškemu poročilu, katerega mi sicer nismo objavili v »Učiteljskem Tovarišu«, a ga ima g. urednik »Edinstva« v rokah.

—e V članku »Krivična premeščenja« po členu 71. v »Edinstvu« z dne 25. februarja t. l. se je »Edinstvo« vrnilo, vsaj kar se moje osebe tiče, kot neljub gost, kjer obenem dolži prosvetnega inšpektorja g. dr. Lončarja, češ, da mi je s premeščenjem na Drenov grič storil krivico, kar pa odločno zanam. Resnica je, da sem prošil za drugo mesto, toda g. prosvetni inšpektor je sprevidel, da meni ne bi bilo nič pomagano, če bi bil dobil zaprošeno mesto Sv. J. Gospod prosvetni inšpektor je upošteval vse razmere, o katerih je bil natančno informiran, ki sem jih imel na svojem prejšnjem mestu in o katerih je časopisje svoječasno precej poročalo. — Tovariši pri »Edinstvu« pa prosim, da me v bodoče brez mojega pooblastila na ta način nič več ne vlačite v javno polemiko, kakor ste to sedaj storili! — Drenov grič, dne 12. marca 1927. — Anton Turk, šolski upravitelj.

Učiteljski pravnik.

ODNOS MED DRŽAVO IN KONTRAKTUALNIM UČITELJEM.

V členu 130. uradniškega zakona je predvidena možnost, da se lahko razen rednih državnih uslužbencev sprejema v državno službo tudi kontraktualec.

Načelno ni nikake razlike med kontraktualnimi in ostalimi državnimi uslužbenci. Zato jih tudi obremenjuje v polni meri disciplinska, kakor tudi civilno in kriminalno pravna odgovornost za dejanja, izvršena v službi.

Drugi odstavek čl. 130. naglašja, da se odružuje nagrada za delo kontraktualnih uslužbencev s pogodbo, odnosno z odlokom, t. j. dekretom o namestitvi na osovne nekega »občega predpisa«.

Tu se čuti v čin. zakonu neka zakonska praznina, ker ni navedeno, katere predpise je smatrati »občnim predpisom«.

Ker se kontraktualci uvajajo večinoma v vseh strokah državne službe, se smatrajo pod »občnimi predpisi« odredbe uradniškega zakona. Za kontraktualce načelno velja X. poglavje uradniškega zakona, v kolikor ni s pogodbo o namestitvi kontraktualcev drugače odredeno.

Disciplinske kazni, predvidene v urad. zakonu, zadevajo kontraktualce samo v toliko, v kolikor so njih pravice in dolžnosti, ki jih imajo ti uslužbenci napram državi po zakonu, odnosno po pogodbi. Od ostalih predpisov v urad. zakonu veljajo za kontraktualce sledeča poglavja: II., III., IV., V., VI., iz VII. poglavja čl. 89. do 100., ter čl. 103., 104., 108., 113. in 127. VIII. poglavje ne tangira teh uslužbencev in zato bi morali biti v pogodbi, oziroma v »občnem predpisu« o namestitvi kontraktualcev, vsekakor natančno normirani pogoji za prenehanje službe.

IX. poglavje se ne more nikakor nanašati na kontraktualce, ker se s pogodbo ali drugo odredbo o kontraktualnem odnosu, ne more istim nikdar priznati pravice do penzije, ker ta pravica tvori bitno karakteristiko za osnutek pravnega razmerja med državo in rednim državnim uslužbencem, seveda ako niso pozneje kontraktualci imenovani po dobljenem državljanstvu rednim državnim uslužbencem, nakar se jim šteje doba kontraktualne službe v penzijo.

Razen tega so polnomočni za kontraktualce tudi dosednji predpisi, v kolikor niso izpremenjeni ali prekinjeni z urad. zakonom. Naj si bo kontraktualec nastavljen s pogodbo, odlokom ali na osnovi posebnega predpisa, veljajo zanj v vsakem slučaju predpisi čl. 4. urad. zakona. Rok kontraktualne službe traja 3 leta.

Večkrat se zgodi, da ministrstva, odnosno njih pooblaščenici organi zaključujejo pogodbe o uslužbenju kontraktualcev protivno čl. 130. urad. zakona. V takih slučajih je glavna kontrola opozorila s pozivom, naj se pogodbe akomodirajo in soglasijo zakonskemu predpisu.

Celo državnemu svetu se je pritožila Glavna kontrola v nekaterih slučajih. Vendar se take nezakonite pogodbe še vedno sklepajo. Zato v vseh onih slučajih, v katerih Glavna kontrola ne odobrava pogodbe o sprejemu kontraktualnih uradni-

kov, kot protivne čl. 130. urad. zakona, ona svetuje svojim mestnim kontrolam, kako naj zavlačijo in onemogočijo izplačilo prinaložnosti na podlagi takih zakonov protivnih pogodb (O. o. s. od 13. novembra 1925, šte. 59.149).

Drastičen primer: — Z. N. N., bivšim učiteljem, se je sklenila pogodba, s katero se ga sprejme za kontraktualnega učitelja srbohrvatskega jezika, počenši s 1. novembrom 1925 za dobo 3 let, s 4152 Din osnovne in položajne plače in redovne stanarine, kakor tudi da se mu izplačujejo rodbinske doklade kakor ostalim državnim uslužbencem ter vse ono, kar pripada državnim uslužbencem po urad. zakonu.

Glavna kontrola ni soglašala s tem iz razlogov: ker je pogodba v protivnosti z odredbami čl. 130. urad. zakona, ki odreja prinaložnosti kot nagrado, a ne plačo, ker oni nimajo istih pravic kakor ostali državni uradniki. — O tem je obvestila velikega župana v X. in mestno kontrolo pri delegaciji ministrstva financ v X. (O. o. s. od 26. februarja 1926, šte. 88.775).

R.

—§ Strokovni (usposobljenostni) izpiti — odpust iz državne službe. Člen 54. urad. zakona določa, da mora napraviti državni uslužbenec v roku 3 let strokovni izpit. Izjemoma se mu sme podaljšati ta rok za nadaljnje 1 leto, ki se mu pa ne šteje za napredovanje. Če ne napravi državni uslužbenec v gornjem roku strokovnega izpita, se odpusti iz službe in se ne sme več sprejeti v to stroko (čl. 19. urad. zakona). Tovariši in tovarišice opozarjamo na posledice čl. 19. urad. zakona in pozivamo, da se priprave k usposobljenostnemu izpitu v zakonitem roku.

—§ Učitelji — kadrski rok. Ministrstvo prosvete je izdalo dne 19. maja 1925 odlok O. N. br. 26.951 z nastopno vsebino: Učitelji, ki so pozvani na odsluženje kadrskega roka, so dolžni prositi za odobritev ostavke na državno službo. Prošnjo je kolekovati in predložiti pravočasno uradnim potom. Službeni prejemki prestopajo od onega dne, ko stopi učitelj v kadrovo službo. Za točno izvršitev tega je odgovoren oni, ki izplačuje mesečne prejemke. Proti učiteljem, ki se ne bodo ravnali po tej odredbi, se bode postopalo po čl. 133. urad. zakona. Ako pa je kateri učitelj — vojni obveznik — po zdravniško-komisij-skem pregledu odpuščjen iz kadra kot začasno ali stalno nesposoben, naj takoj na najhitrejši način (brzjavno) obvesti o tem ministrstvo in šolskega nadzornika, da se ne polni njegovo dotedanje mesto z drugim učiteljem. (Glej P. br. 6487/25 — V. Ž. v Ljubljani).

—§ Službena doba z ozirom na priznanje položajne plače od dneva podpisa in ne od dospelosti. Mnogi tovariši in tovarišice so nas vprašali, ali ima priznavanje položajne plače od dneva podpisa vpliv na službeno dobo glede dospelosti prihodnje višje skupine? Vsem prizadetim naznanjamo, da nima priznanje položajne plače od dneva podpisa nobenega vpliva na službeno dobo. V teh slučajih je učitelj prikrajšan le na prejemkih, ne pa na službeni dobi.

Učiteljstvo v drugih državah.

—td Francoska mladoučiteljska organizacija. Ta organizacija, ki je včlanjena v francoski »Učiteljski Federaciji«, je bila osnovana pred 4 leti s ciljem, da študira in zastopa vprašanja, ki se neposredno tičejo mlajšega učiteljstva, ker Učit. Federacija vsled preobširnega delokroga ne more posvečati dovolj pažnje njihovim zahtevam. Zahteve francoskega mladoučiteljskega so sledeče: 1. Izenačenje plač vsega učiteljstva. Mladoučiteljstvo stoji odločno na stališču, da je sedanji plačilni sistem konservativen in nesocialen, kajti moderni socialni princip zahteva za isto delo isto plačilo. Delo mlajšega učiteljstva nikakor ne zaostaja za delom starejšega, temveč ga mnogokrat še presega, posebno če ne pomisli, da službuje mlajše učiteljstvo na službenih mestih, kjer je šolsko delo mnogo napornejše nego v večjih krajih, kjer so šole dobro organizirane in nameščeni starejši učitelji. Nelogičnost sedanjega plačilnega sistema obstoji v tem, da stari učitelji, ki so že zgubili voljo in zmisel za delo, dobivajo plačo najvišje stopnje, mlado učiteljstvo, ki se trudi in posveča šoli svojo energijo, dobiva najnižjo plačo. Naslednje argumentira mladoučiteljstvo svoje zahteve s tem, da imajo mlajši učitelji povprečno večje izdatke za nabavo oprave, obleke, za žitenitv itd., medtem ko so starejši učitelji z vsem tem preskrbljeni. Zato zahteva francoska mladoučiteljska organizacija, da se vsi učitelji (po prvih treh pripravnih) letih enako plačajo, a ne tako, da bi bili vsi plačani kot mlajše učiteljstvo, temveč da se uvede za vse plača, ki bo presegala eksistenčni minimum in omogočala vsakemu stanu primerno in zasluženo življenje. Jasno je, da ostanejo specialne doklade (za ženo, otroke itd.) v veljavi. Nadalje zahteva, da se preneha tudi z običajno prakso, ki je zastarela in nepe-dagoška, da namreč postavljajo mlade učitelje principielno na najtežje in najslabša mesta. S stališča obče prosvete je to načelo negativno, ker mlajše učiteljstvo na teh krajih mnogo ne koristi, niti se mnogo ne uči, ker je brez izkušene vodstva in navezano povečini na lastno iniciativo. Francoska učiteljska federacija stoji na stališču, da so te zahteve upravičene in se za nje tudi po možnosti bori.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Ekskurzija na Francosko. Od učiteljskega društva v Parizu smo prejeli odgovor na naš dopis, da bi nam bili francoski tovariši kot vodilna opora za časa naše ekskurzije, a so žalibog vsi od 14. julija izven Pariza in nam ne morejo biti tako na razpolago, kakor bi bila naša želja. Upravni odbor Fer. Saveza v Beogradu je pripravil, da nam pri naši ekskurziji pomaga. Zato je treba natančnega števila udeležencev in o Veliki noči bodemo na sestanku sporazumno napravili program in nam do sedaj ni mogoče napraviti proračuna. Vabim vse tovariše (ice), da mi do 15. aprila javijo, ako se ekskurzije udeležijo. Vsak udeleženec mora biti član Učit. Fer. Saveza.

—f Vstop v U. F. S. Vse tovariše (ice), ki se priključajo, prosim, da obenem pošljejo tudi znesek 50 Din ali polovico. V tem znesku je všteta članarina, doprinosi Glavnemu odboru itd.

—f Počitniške kolonije ob morju. Od Upravnega odbora Fer. Saveza smo prejeli dopis, v katerem stavijo učiteljem ferijalcem kolonijo na Hvaru in Braču na razpolago. V velikih počitnicah nam je omogočeno bivanje ob morju z manjšimi stroški in v lastni režiji po načrtu, ki ga je objavil »Učit. Tovariš«. Podrobno o tem na sestanku o Veliki noči! Tovariši (ice)! Izrazite priliko in priključite se na moj naslov skupno s prijavo v najkrajšem času, in sicer do Velike noči, ker po Veliki noči se nadaljnji priključitve ne bodo upoštevali in bomo povabili tovariše (ice) tudi iz drugih pokrajin! — Slavko Mrovlje, učitelj na meščanski šoli — Jesenice — glavni poverjenik U. F. S.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Darila: Šola Sv. Ožbalt ob Dr. od treh šolskih prireditelj 30 Din; učiteljstvo osnovne šole v Markovcih (Prekm.) 80 Din; učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj kot jubilejni dar o priliki 20-letnice gđ. tov. Marijane Luknarjeve kot društvene blagajničarke, na njeno iniciativo 260 Din; »Učit. tiskarna« v Ljubljani od prodanih šolskih zvezkov 2678 Din 90 p; Ormoško učiteljsko društvo namestu venca na grob pokojnega okrajnega šolskega nadzornika g. Matije Herica 112 Din; upraviteljstvo osn. šole v Vel. Poljani (Prekm.) kot darilo za igro »Šola v nebesih« (že 1926.) 50 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Članarina: V decemborskem izkazu o vplačani članarini je pomotoma izostala šola Sv. Jurij ob Ščavnici z zneskom 600 Din, kar s tem popravljamo. Januarja in februarja 1927 je vplačalo članarino učiteljstvo naslednjih šol: Tolsti vrh 40 Din; Dravograd 70 Din; Spodnja Poljskava 60 Din; Selnica ob Dr. (za 1926.) 109 Din; Ljutomer, deška osnovna šola (za 1926.) 140 Din; Celje, deškliška osnovna šola 20 Din; Tezno (za 1926.) 170 Din; Maribor, upokojeno učiteljstvo 310 Din; Maribor, II. deška osnovna šola 70 Din; Vuzenica (za 1926.) 60 Din; St. Ilj pod Turjakom 40 Din; Kapela-Radenci 40 Din; Murska Sobota, učiteljsko društvo (za 1926.) 3500 Din; g. Ivan Tomažič, sreski šolski nadzornik Maribor (za 1926.) 50 Din. — Prejemki iz gospodarskih podjetij za januar in februar: državni grb 2805 Din 75 p; zemljevidi 8328 Din 50 p; Narodne pravljice iz Prekmurja 86 Din; »Oder« (šola v nebesih) 430 Din. — M. Kožuh, blagajnik.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Novi ustanovniki in podporniki. Kot ustanovnik je pristopilo k zboru ljubljansko okoliško društvo in vsak član tega društva kot podpornik z 12 Din letne podpornine.

Tudi Ljutomersko društvo javlja po »Učit. Tov.« svojo ustanovnino.

Temelj je zgrajen — drugi zidajte naprej. Pričakujemo podpornine slehernega tovariša in tovarišice! Hvala ustanovnikom in podpornikom! Odbor.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo za srez Murska Sobota bo zborovalo v soboto, dne 2. aprila t. l. v prostorih evang. osnovne šole v Puconcih s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnica. 2. Dopisi. 3. Poročilo o zboru »U. D.« — poročila tov. Štibel. 4. O kmetijskem pouku — poročila tov. J. Titana. 5. O radiju (združeno s koncertom!) — poročila tov. Horčevar. 6. Slučajnosti. — Tovariši (ice), ki se udeležijo zborovanja, se vljudo naprošajo, da javijo svojo udeležbo par dni pred zborovanjem tovarišu J. Titanu, šolskemu upravitelju v Puconcih, da bo preskrbel za udeležence obed. Cena prvovrstnemu obedu bo približno 30 Din. — Začetek zborovanja takoj po prihodu vlaka iz Hodoša. Tovariši (ice)! bodite točni, da bo mogoče rešiti vse točke dnevnega reda do 11. ure; takrat začne radio-koncert! — Za odbor: M. Duje, tajnik.

Poročila:

+ Kranjsko učiteljsko društvo je zborovalo 5. februarja 1927 v Naklem. Od 98 članov navzočih 50. (Razun 6 vsi ostali neopravičeni).

Predsednik v svojem nagovoru poziva članstvo k neomahljivosti. Eni kot drugi smo preživeli politični teror in preizkusili svoje moči v boju za obstanek. Da se nam nikdar več ne povrnejo časi, ki so bili, je treba, da v združeni fronti krešemo svoje sile proti vsakršnemu kršenju naših stanovskih pravic. Del časopisja je javnost zavedel k popolnoma napačnemu pojmovanju našega novega stanovskega pokreta. Stvarna tozadevna pojasnila tem listom romajo v uredniške koše. Je pač želja, da ostane učiteljevo telo upogljivo, vsakodnevno razmerju prilagodljivo, uslužno hlapčevsko. Organizacija ne napoveduje boja političnim strankam radi njihovih načel in stremljenj, pač pa proti politični izrabi šolstva in učiteljstva v strankarske namene, kar zavaja naše vrste k zgodovinsko dokumentirani nemoralnosti. Tu sem je naperjena naša ost, pa bodi pred njo kdorkoli.

Po poročilu o delovanju poverjeništvu UJU — Ljubljana prebere dopis prosvetnega šefa glede zadržanja okrajnih nadzornikov pri društvenih stanovskih razpravah, ki z njim zavrača našo zahtevo po ukinitvi tozadevnega odloka.

Pojasni ukrepe glede prenestitve tov. Štefeta v kolikor ti zadevajo organizacijske principe in uradno naziranje obeh faktorjev. Odločno zavrača trditve o namenu disciplinarnega postopanja napram sreskemu prosvetnemu referentu. (Tov. Križnar pojasni obojestransko naziranje, kar se vzame na znanje).

G. nadzorniki so naši svetovalci, uradni zagovorniki in so kot taki moralno priporani, da nepristransko sledijo gibanju in delovanju stanovskih organizacij. Kaj pomagajo naše razprave strogo stanovskega značaja, če si nismo na jasnem kako stališče zavzema nadzornik. Nesoglasja so neizogibna, uradne konference pa so prereditve, da bi ista vravnale.

Služaj tov. Moderndorferja nas opominja, da bo treba misliti na ustanovitev obrambnega fonda, ki bi nam po tiskarske organizacije zasigural vsaj temeljne stanovske pravice.

Po vrlo zanimivem predavanju tovariša Leo Pibrovca z Jesenic o »modernošolskih stremljenjih potom delovne šole« se je razvila zanimiva diskusija. Največ pregledov

in pomislekov je bilo radi vzdrževanja discipline, kvalitete in kvantitete otrok, nadzornikovega naziranja o uspehih, kvalifikacijah otrok in učitelja.

Predavatelj je podal na vsa vprašanja stvarne odgovore, ki so temeljili na njegovih praktičnih preizkušnjah. Da pa bo pojasnilo še temeljiteje, je pripravljen priložiti svoj razred k praktični preizkušnji, ali pa naj se vrši prihodnje zborovanje v ta namen na Jesenicah, kar se je sprejelo z obnim odobranjem, odločitev pa pristavi odbor. V študiju predloži predavatelj 10 izvodov nemških publikacij o delovni šoli in napakah sodobnega šolstva.

Poročilo o seji širjega sosveta poda podpredsednik tov. Horvat. Po kratkih in točnih podrobnih pojasnilih se brez ugovora odobri sklepi glede blagajniškega stanja in poslovanja uprave UJU v preteklih treh letih.

Nadaljnji sklepi: Pokrajinska skupščina UJU naj bi se vršila v Kranju. — Društvo vstopi v uradniško organizacijo. — Radi piše udeležbe se ne more uvesti obveznega pristopa k Pevskemu zboru UJU. Podpora se določi po ugotovitvi blagajniškega stanja. Priporoča se zbiranje prostovoljnih prispevkov, v kar se poveri tovarišica Oranič iz Križev. — Novoupokojeni člani plačujejo polno članarino, stari pa le 60 Din. — Akcija »Vsem dobrim srcem« se priporoča, četudi je izšla preko odbora Učit. konvikta. (Članstvo dvomi, da bi bilo Tuševu poslopje primerno za konvikt in da bi se z 2 milijona dinarjev ne dalo v notranjosti mesta zgraditi primernejšega poslopja). Ugotoviti je, čigavo bi bilo poslopje!

Služajnosti: Poverjeništvu naj izposluje, da se prošnje za povišice ne kolkujejo.

Prihodnje zborovanje se vrši sredi marca. Kraj in čas (18. marca?) določi odbor.

Predsednik, tajnik.

+ Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj je zborovalo 5. februarja v Ptuj. Udeležencev je bilo 86.

Tov. predsednik otvori zborovanje, javi pristop tovarišice Ravnikarjeve ter izreče tovarišici Kanclerjevi in tov. Šestanu sozljaje.

Zapisnik občnega zbora se je po prečitavanju odobril. Nato se pokloni tov. blagajničarki spomin za 20-letno vodstvo blagajne.

Poročilo o seji širjega sosveta v Celju. Po obravnavanih dopisih je poročal tovariš Šestan o seji širjega sosveta v Celju. V debato, ki se je po končanem poročilu razvila, so posegli tov. Jamšek, Musek, Majcen, Šestan ter Ivan Zolnir. Zadnji je po krepkem in trpkem uvodu prebral izjavo z 21 podpisi. Odšlo je na podlagi te izjave od zborovanja 18 tovarišev. Ko se je razburjenje poleglo, se je prešlo k dnevnemu redu. Sklenilo se je, da se za dan 5. marca skliče izreden občni zbor.

Referat. Tov. Kunst je potem predaval o temi: Vremenska opazovanja na osnovni šoli. Kar je podal, je pojasnjeval na tabelah, ki jih je sam narisal in na aparatih, ki jih je sam izkonstruiral. Kako zadovoljni so bili navzoči z referatom mladega marljivega tovariša, kaže predlog, da se ves referat priobči v »Popotnik«, da bodo imeli vsi tovariši hasek od istega.

Služajnosti. Pri slučajnostih se je govorilo o tečaju za deška ročna dela, ki bi ga imela tov. Vittori in Venigerholc iz Ormoža. Tečaja naj bi se udeležil iz vsake šole po en tovariš, katerega določi g. sreski šolski nadzornik. Material in orodje, ki bi

ga moral imeti vsak udeleženec, naj bi kupil krajni šolski svet. Tečaj naj bi se vršil sredi marca.

Književnost in umetnost.

—k Nove nagrobne skladbe. Bervar Karol: »Štiri žalostinke« so izšle v zalogi Goričar & Leskovšek, Celje. I. »Slovo«, moški zbor. II. »Solza«, moški zbor. III. »Smrtni sen«, mešan zbor. IV. »Gomila«, (skladateljevo besedilo), mešan zbor.

—k Rdeči nageljčki. Pod tem naslovom je izšla zbirka pesmic Marice Strnad-Cerčljeve. Cena zbirke 20 Din. — Knjiga obsega 5 oddelkov: I. Majki slavi. II. Mati. III. Pa met in srce. IV. Mrak. V. Utrinki.

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6. (nasproti Hotela Union.)

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva. vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—

NOVA ŠOLSKA TABLA dvojna, na škrpilih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV, ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj

do leta 25/26 à 20 Din od leta 25/26 à 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov à 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše vezane à 60.— Din, navadno vezane à 45.— Din in nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih števil vseh let-

nikov à 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU, ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom. — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem. — III. Prekmurje z Medjimurjem. — VI. Celjska

kotlina s Spodnjim slovom. Posavjem. — V. Ljubljanska in Mariborska oblast (Slovenija). Cene znižane.

PASTELINA ZA MODELIRANJE trajno rabljiva, sestavljena iz sterilnih snovi; neškodljiva tudi za ranjene ali razpokane roke.

Izdeluje in razpošilja: Magister Fr. Minarik na Bledu.

PRIMERNA DARILA ZA VSAKO PRILIKO

Mladinske knjige.

Anatole le Braz-F. B.: **Islandska velika noč** in druge povesti. Vez. Din 24.—
Baukart: **Marko Senjanin, slovenski Robinzon**. Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Dimnik: **Kralj Peter I.** Vez. Din 18.—
Dimnik: **Kralj Aleksander I.** Vez. Din 30.—
Erjavec Fran.: **Afriške narodne pripovedke**. Vez. Din 20.—
Erjavec: **Kitajske narodne pripovedke**. Vez. Din 20.—
Erjavec: **Srbske narodne pripovedke**. Vez. Din 22.—
Erjavec-Flere: **Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino**. Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: **Fran Levstik, izbrani spisi za mladino**. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—
Erjavec-Flere: **Mati Valjavec, izbrani spisi za mladino**. Vezano Din 36.—
Erjavec-Flere: **Josip Stritar, izbrani spisi za mladino**. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: **Simon Jenko, izbrani spisi za mladino**. Vez. Din 28.—
Erjavec-Flere: **A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino**. Vezano Din 40.—
Erjavec-Flere: **J. Kersnik, izbrani spisi za mladino**. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: **Starejša pesnice in pisateljice**. Vez. 80.—
Ewald-Holeček: **Mati narava pripoveduje**. Vez. Din 26.—
Ewald-Holeček: **Tiho jezero in druge povesti**. Vez. Din 26.—
Flere: **Babica pripoveduje**. Vez. Din 10.—
Flere: **Slike iz živalstva**. Din 24.—
Flere: **Pripovedne slovenske narodne pesmi**. Vez. Din 24.—
Flere-Swift: **Guliverjeva potovanja**. Vez. Din 42.—
Gangl: **Zbrani spisi**. II, IV, V, in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisku.)
Gaspari T.: **in Košir P.: Sijaj, sijaj, solnce!** (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—
Karafiat-Dr. Bradač: **Kresničice**. Cena trdo vezani knjigi Din 18.—
Komanova Manica: **Narodne pravljice in legende**. Din 16.—
Korban: **Vitomilova železnica**. Vez. Din 14.—
Korban: **Iz svojih temnih dni**. Vez. Din 28.—

Kosem: **Ej prijateljčki**. Vez. Din 14.—
Krasnohorska-Podkrajšek: **Pripovedka o vetru**. Vez. Din 20.—
Lah: **Ceške pravljice**. Vez. Din 12.—
Meško: **Našim malim**. Vez. Din 15.—
Moderndorfer Vinko: **Narodne pripovedke iz Meziške doline**. Elegantno vezana Din 24.—
Račić B.: **Belokranjske otroške pesmi**. Vez. Din 8.—
Rapč: **Mladini**. VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—
Rapč: **Tisoč in ena noč**. Vez. Din 28.—
V. Riha-Karel: **Přibil: Povest o svatbi Kralja Jana**. Vez. Din 16.—
Robida: **Da ste mi zdravi, dragi otroci**. Broš. Din 3.—
Šilih: **Nekoč je bilo jezero**. Vez. Din 24.—
Tille-Přibil: **V kraljestvu sanj**. Broš. Din 6.—
Trošt: **Moja setev**. I. in II. à Din 10.—
Zbašnjik: **Drobne pesmi**. Vez. Din 8.—
Waštetova: **Mejaši, povest iz davnih dni**. Vez. Din 24.—

Leposlovne knjige.

Carli: **Zadnji dnevi v Ogleju**. Vez. Din 28.—, broš. Din 22.—
Gangl: **Beli rojaki**. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: **Moje obzorje**. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: **Hram slave**. Broš. Din 30.—, vez. Din 40.—
Golar Florijan: **Kmečke povesti**. Cena Din 26.—
Golar Cvetko: **Pastirjeva nevesta**. Cena Din 22.—
Jelenc: **1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca**. Vez. Din 26.—
Matičič: **Na krvavih poljanah**. Vez. Din 36.—
Matičič: **V robstvu**. Vez. Din 40.—
Pavlič Rado: **Ljubezen in sovraštvo**. V platno vez. Din 60.—
Pugelj Milan: **Zakonci, Drugi natisk**. Vez. Din 24.—
Rabindranat Tagore-Gradnik: **Gitandžali**. Trdo vez. Din 24.—, v platno vez. Din 28.—
Rapč: **Tisoč in ena noč**. I. zv. vez. Din 46.—, II. zv. vez. Din 50.—
Zorec Ivan: **Pomenki**. Din 10.—

Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: **Okrutna šala**. Broš. Din 24.—
Gangl: **Dolina solz**. Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—
Gangl: **Sfinga**. Vez. Din 12.—
Gangl: **Sin, Drugi natisk**. Vez. Din 22.—
Kosem Zv.: **Morje**. Din 12.—
Maeterlinck-Bernot: **Modra ptica**. Broš. Din 12.—
Vidic: **Ave Patria!** Broš. Din 8.—

Poučne in znanstvene knjige.

Bele Ivo: **Sadjarstvo**. Din 64.—
Bučar: **Slovenski metuljar**. Broš. Din 12.—
Kabaj M.: **Cerkiško jezero in njega okolica**. Vez. Din 50.—
Kunaver: **Na planine!** Vez. Din 28.—
Kunaver: **Kraški svet in njega pojavi**. Vez. Din 38.—
Mencej: **Kratka srbska gramatika in čitanka**. Broš. Din 5.—
Ramovš Fran.: **Historična gramatika slovenskega jezika**. Broš. Din 260.—
Rus dr. m.: **Prva pomoč**. Broš. Din 32.—, vez. Din 36.—
Veber: **Etika**. Din 100.—

Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: **Otroški oder**. (Za otroške vrste, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Korban J.: **Povodni mož, igrice za mladino**. Fr. L.: **Božična pravljica, otroška igra v treh slikah**. Obe v I. zvezku. Din 6.—
Glasbeni del k I. zvezku »Šol. odra« Din 4.—
Lah dr. I.: **Miklavž prihaja**. Trije prizori. Cena Din 6.—. Glasbeni del posebe Din 4.—
Tiran E.: **Čudežne gosli**. Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: **Vino ali voda**. Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—
Ferdo Juvanec: **Zbirka glasbenih in pevskih prizorov**. Prvi snopič: **Oba junaka**, Drugi snopič: **Pri čevljarju**. Cena snopiču Din 4.—

Pesmarice in muzikalije.

Adamič: **Mladinske pesmi**, enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 40.—
Marolt: **»Bože pravde«** in **»Lepa naša domovina«**. Din 1.50.
Marolt: **Narodne himne in druge demorodne pesmi**. Din 3.—
Žirovnik: **Narodne pesmi**. I., II. in III. zvezek à Din 3.—

Druge knjige

Stalež (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 10.—
Fink: **Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji**. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920) broš. Din 5.—, II. zvezek (za l. 1921) broš. Din 7.—, III. zvezek (za l. 1922) broš. Din 8.—, IV. zvezek broš. Din 14.—, V. zvezek broš. Din 32.—
Wester: **Pravila o nižjem in višjem teč. izpitu**. Din 5.—
Wester: **Pravila o izpiti na meščanskih šolah**. Din 2.—

Slike.

Sič: **I. Kmečka soba na Gorenjskem**. II. **Kmečka hiša na Gorenjskem**. Velikost 30.3 × 90.5 cm. Slika à Din 30.—
Stenske table k Widrovu Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—
Šaša Šantel: **Serija razglednic Stara Ljubljana**. Din 10.—
M. Gaspari: **»Slovenska umetnost«**. Serija 6 razglednic Din 6.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	9. Aškerc
2. Vodnik	10. Tavčar
3. Slomšek	11. Levce
4. Prešeren	12. Erjavec
5. Levstik	13. Jenko
6. Stritar	14. Cankar
7. Jurčič	15. Gangl
8. Gregorčič	16. Parma

61.5 × 47.5 cm. Slika à Din 10.—

Vse gorenje knjige in tudi knjige iz vseh drugih založb se dobivajo

v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani,

Francišškanska ulica 6.